

Dejepisná olympiáda, 16. ročník, školský rok 2023/2024 Témy pre základné školy (kat. C, D, E, F)

V školskom roku 2023/24 sa Slovenská komisia dejepisnej olympiády rozhodla zadať v rámci monotematickej časti úlohy týkajúce sa slovenských hradov, zámkov a kaštieľov. Táto oblasť dokumentuje rozvoj stavebných aktivít, nielen fortifikačných, ale aj honosných sídiel šľachty. Zároveň sa jedná o prepojenie slovenských a európskych dejín, pretože stavebná činnosť na území dnešného Slovenska bola prakticky vždy ovplyvnená zahraničnými vzormi prostredníctvom projektantov, stavebných hutí alebo konkrétnych majstrov.

Keďže je v súčasnosti problém vybrať jednotnú printovú literatúru, ktorá by bola všeobecne dostupná na území celého Slovenska, rozhodli sme sa ako základný zdroj informácií pri tvorbe otázok použiť webovú stránku <https://www.hrady-zamky.sk/> ktorá reflektuje na najnovšie poznatky v tejto oblasti. Jej hodnovernosť je zabezpečená aj tým, že stránka sa nachádza v archívoch Univerzitnej knižnice „v rámci dlhodobej ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva v podobe digitálnych prameňov a dokumentov“. Použité predmetnej stránky sme konzultovali s jej administrátorom, ktorý nám poskytol informovaný súhlas.

Pre jednotlivé kategórie boli vybrané lokality tak, aby bolo rovnomerne pokryté celé územie Slovenska. Pre prípravu žiakov na Dejepisnú olympiádu stačí na predmetnej stránke kliknúť na tú/tie ktorú/ktoré stavby stanovené pre jednotlivé kolá a z textu nastudovať iba časti „Interiér a exteriér“ a „História“. Tiež je nutné, aby si žiaci na tejto webovej stránke pozreli pôdorysy a fotografie určených objektov. Rozsah údajov pri jednotlivých stavbách naozaj nie je veľký a je podľa nášho názoru primeraný veku žiakov, ktorí majú záujem o históriu.

Ako úvod do problematiky slovenských hradov, zámkov a kaštieľov slúži aj niekoľko vybraných strán učebníc dejepisu, ktoré tiež poslúžia ako zdroj pri tvorbe otázok, a to vo všetkých kolách tohto ročníku dejepisnej olympiády.

Okresné kolo

- **kategória F a E** (6. a 7. ročník ZŠ a 1. a 2. ročník OG): Devín - hrad, Hlohovský zámok, Beckov - hrad, Nitriansky hrad, Banská Bystrica, Budatínsky hrad, Čabrad - hrad, Kapušany - hrad, Dobrá Voda - hrad, Dubnica nad Váhom - zámok, Halič - zámok, Lietava - hrad, Ľubovniansky hrad, Smolenice - zámok, Banská Štiavnica - Starý zámok, Lednica - hrad.

Plus učebnica Dejepisu pre 6. ročník ZŠ a 1. ročník OG - Feudalizmus na str. 75 a Rytierska kultúra na str. 87 - 89.

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Bratislavský hrad, Červený Kameň - hrad, Čachtice - hrad, Bojnice - zámok, Divín - hrad, Modrý Kameň - hrad, Spišský hrad, Zborov - hrad, Fiľakovo - hrad, Galanta - neogotický kaštieľ, Holíč - zámok, Likava - hrad, Šariš - hrad, Pezinský zámok, Banská Štiavnica - Nový zámok, Vršatec - hrad.

Plus učebnica Dejepisu pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník OG - str. 22 - 23, 32, 81 - 82.

Krajské kolo

Stavby uvedené v okresnom kole plus

- **kategória E** (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG): Klátová Nová Ves - tvrdza, Krásna Hôrka - hrad, Pajštún - hrad, Liptovský Hrádok - hrad a kaštieľ, Budmerice - kaštieľ, Trenčín - hrad, Turniansky hrad,

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Chtelnica - kaštieľ, Kremnica - hrad, Oponice - veľký zámok, Oravský hrad, Michalovce - kaštieľ, Žiar nad Hronom - kaštieľ, Topoľčany - hrad, Vígľaš - zámok.

Celoštátne kolo

Stavby uvedené predchádzajúcich kolách plus

- **kategória D a C** (8. a 9. ročník ZŠ a 3. a 4. ročník OG): Korlátka - hrad, Levice - hrad, Hričov - hrad, Kežmarský hrad, Lukáčovce - kaštieľ, Markušovský hrad, Pruské - kaštieľ, Sklabiňa - hrad, Tematín - hrad, Svätý Anton - kaštieľ.